

$$+\sum_{j=1}^m 0,6 z_1 + 1,0z_2+0,5k_1+1,0k_2++0,1t+0,2t_1+0,3t_2$$

де I_k – індекс комунікативності певного населеного пункту; i – лінійні транспортні об'єкти, n – загальна кількість, j – точкові транспортні об'єкти, m – загальна кількість, x – вузькоколіїні залізниці, x_1 – одноколіїні залізниці, x_2 – двоколіїні залізниці, x_3 – триколіїні залізниці, y – місцеві автошляхи, y_1 – територіальні автошляхи, y_2 – регіональні автошляхи, y_3 – магістральні автошляхи, p_1 – регіональні трубопроводи, p_2 – магістральні трубопроводи, z_1 – річкові порти, z_2 – морські порти, k_1 – внутрішньодержавні аеропорти, k_2 – міжнародні аеропорти, t – лінійні залізничні станції, t_1 – вантажні, передаточні та вузлові залізничні станції, t_2 – пасажирські, сортувальні, дільничні залізничні станції.

Таким чином, методика суспільно-географічного дослідження регіонального транспортного комплексу передбачає виконання наступних етапів: теоретико-методологічного, вивчення чинників формування транспортного комплексу, системно-структурного аналізу, прогнозного етапу.

Список використаних джерел: 1. Коновалова Н.І. *Методика соціальних та економіко-географічних досліджень*. Чернівці: Рута, 1998. 88 с.; 2. *Наукові основи суспільно-географічних досліджень промислових агломерацій: Монографія / Гладкий О.В.; [за ред. С.І. Іщука]; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К.: ВГЛ «Обрії», 2008. 360 с.*; 3. *Транспортная система региона / В. В. Волошин, М. В. Григорович, Е. Ф. Коценко и др.; АН УССР. Ин-т геофизики им. С.И. Субботина. Отд-ние географии. К.: Наук. думка, 1989. 206 с.*

УДК 911.03:639.27(477)

ГЕОГРАФІЯ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОЩУВАННЯ РАВЛИКІВ (ГЕЛЩЕКУЛЬТУРА) В УКРАЇНІ

С. В. Мантуленко

mantulenkodru@ukr.net

кафедра географії та методики її навчання Криворізького державного педагогічного університету, м. Кривий Ріг

Є. С. Дворняк

evgeniadvornak@gmail.com

факультет географії туризму та історії

Криворізького державного педагогічного університету, м. Кривий Ріг

Природні багатства України, її промисловий і науковий потенціал дозволяють освоювати нові напрямки господарської діяльності.

Агробізнес є одним з найбільш прибуткових видів господарської діяльності та найбільш вигідних сфер для інвестування в Україні.

Сьогодні успіх у агробізнесі досягається лише впровадженням передових технологій та бізнес-ідей, використанням досвіду успішних компаній та розробкою свого індивідуального плану розвитку.

Равликівництво (геліцекультура) – це порівняно нова галузь з досить високою рентабельністю виробництва, технологічною простотою, що може, в найкоротші терміни, дати великий економічний ефект.

Нині в Україні ця галузь сільськогосподарського виробництва розвивається швидкими темпами. Але не дивлячись на це, є необхідність у її ґрунтовних наукових дослідженнях.

Необхідно розробити відповідні організаційно-економічні засади, практичні підходи, оптимальної організації промислового виробництва равликів в Україні. Потрібно вивчати досвід інших країн, розвитку цього напрямку виробництва. Потребує спеціальних досліджень технологія вирощування равликів.

Мета нашої роботи полягає у теоретичному узагальненні та аналізі проблеми промислового вирощування равликів (геліцекультури), дослідженні сучасного стану та географії промислового вирощування равликів в Україні.

На основі аналізу наукової літератури, нами було розглянуто історію вирощування та вживання в їжу равликів.

З'ясовано, що вживання молюсків розпочалося ще в первісному суспільстві. Цю традицію продовжили жителі Стародавньої Греції і римляни.

Коли саме равлики з повсякденної їжі перетворилися в вишуканий делікатес, достеменно невідомо [3].

В Україні головними споживачами равликів були люди мезолітичної епохи, згодом – грецькі поселенці і жителі Боспорського царства.

Справжнім батьком геліцекультури слід вважати Фульвія Ліппіна, який не тільки взявся за вирощування садового равлика, але й винайшов для них особливий корм, що забезпечує неповторний смак їх м'яса [4].

Існує припущення, що делікатесом на земні молюски, подібно морським устрицям і мідіям, стали через постійно зростаючий попит на тлі вичерпання природних запасів. З часом, у Європі і в усьому світі все більшого значення набуло промислове вирощування равликів (геліцекультура).

Геліцекультура (від англ. heliciculture) – процес промислового вирощування равликів, придатних для споживання в їжу чи отримання слизу для виробництва косметики та медичних препаратів [4].

Промислове вирощування равликів має надзвичайно велике значення. Равликів дуже широко використовують у різних галузях господарського комплексу: медицині, фармакології, косметології, харчовій промисловості як біологічне добриво, як цінний продукт харчування – джерело м'ясної білкової сировини.

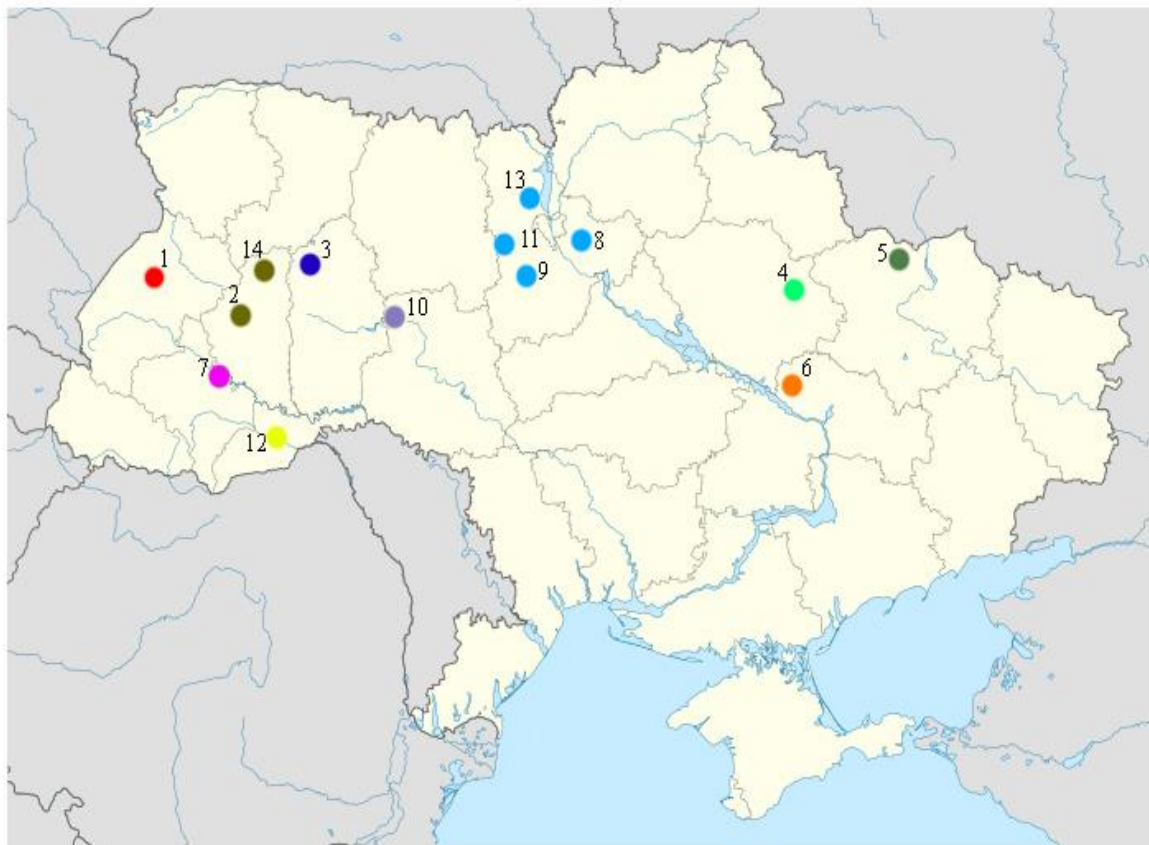
Попит на равлика постійно зростає, і на сьогоднішній день є не задоволеним, а світовий оборот капіталу в цьому секторі ринку складає сотні мільйонів доларів. Попит суттєво перевищує пропозицію.

Провідним експортером равликів у світі є Марокко – близько 40 % всього експорту. Далі йдуть Франція, Італія, Індонезія, Китай. Також існують відомості про функціонування таких ферм у США, Україні, Росії та інших країнах СНД. Лідером серед покупців равликів є Китай з часткою понад 40% від світового імпорту. За ним слідує європейські країни, що славляться

своєю екзотичною кухнею – Франція, Італія, а також Греція, Бельгія, Румунія і Польща [3].

В Україні на сьогоднішній день на ринку промислового розведення равликів працює велика кількість компаній, які представлено на карті (рис. 1).

Равликові ферми в Україні

Умовні позначення:

Львівська область:

1 - ФГ “Західний равлик”

Тернопільська:

2 - Snail Group Company

14 - Ферма М.Загорського

Івано-Франківська:

7 - Покутський равлик

Чернівецька:

12 - Буковинський равлик

Хмельницька:

3 - Family Snails Farm

Вінницька:

10 - Еко равлик

Київська:

8 - Maxi Snail

9 - Еко равлик

11 - Ферма О.Антонкова

13 - Равлик Ельф

Полтавська:

4 - Равлик-2016

Дніпропетровська:

6 - Здравлик

Харківська:

5 - Farm Snails House

Рис. 1. Равликові ферми в Україні, їх територіальна організація.

В Україні попит равликів лише починає рости, а ринок – зароджуватися.

Якщо говорити про експорт українських равликів за останні роки, починаючи з 2013 року (Рис. 2), то варто відмітити, що постачання молюсків стрімко набирає обертів аж до 2016-2017 років. Але внаслідок такого активного експорту відбувся різкий спад в 2018 році.

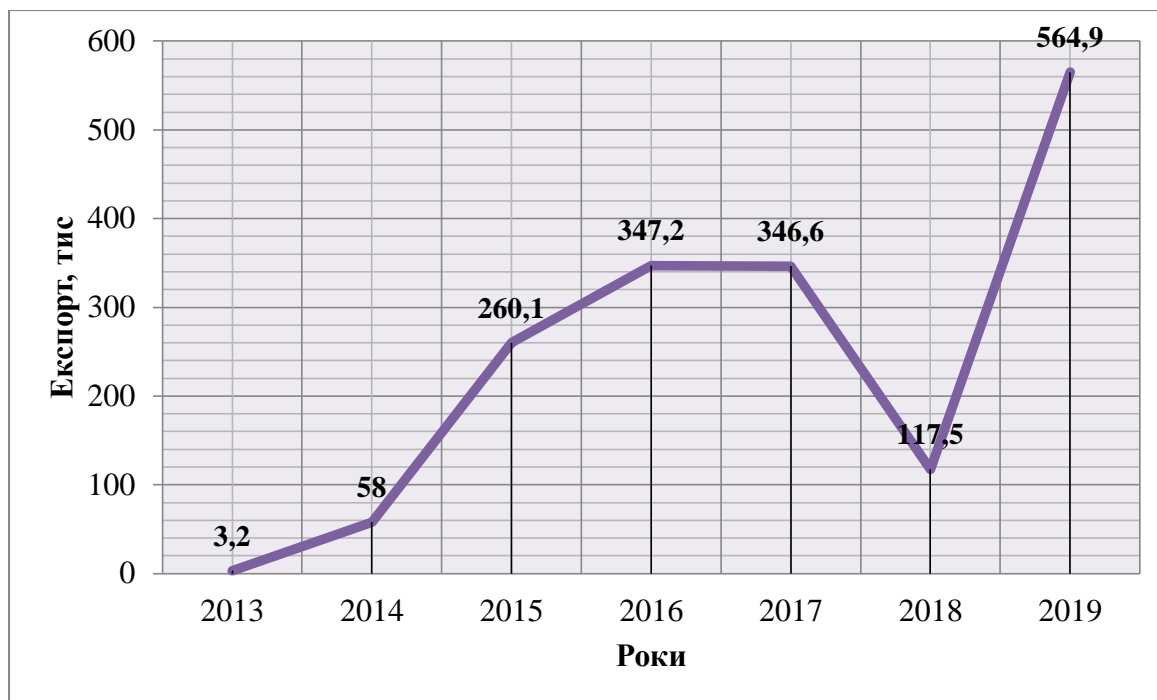

Рис. 2 Експорт українських равликів в період з 2013 року по 2019 рік.

Зростання експорту в 2019 році пов'язаний зі збільшенням кількості підприємств, які експортують равликів в країни ЄС. Якщо в 2018 році їх було 5, то в 2019 році таке право мають 17 компаній. Експорт українських равликів зростає і надалі, оскільки є попит на цю продукцію.

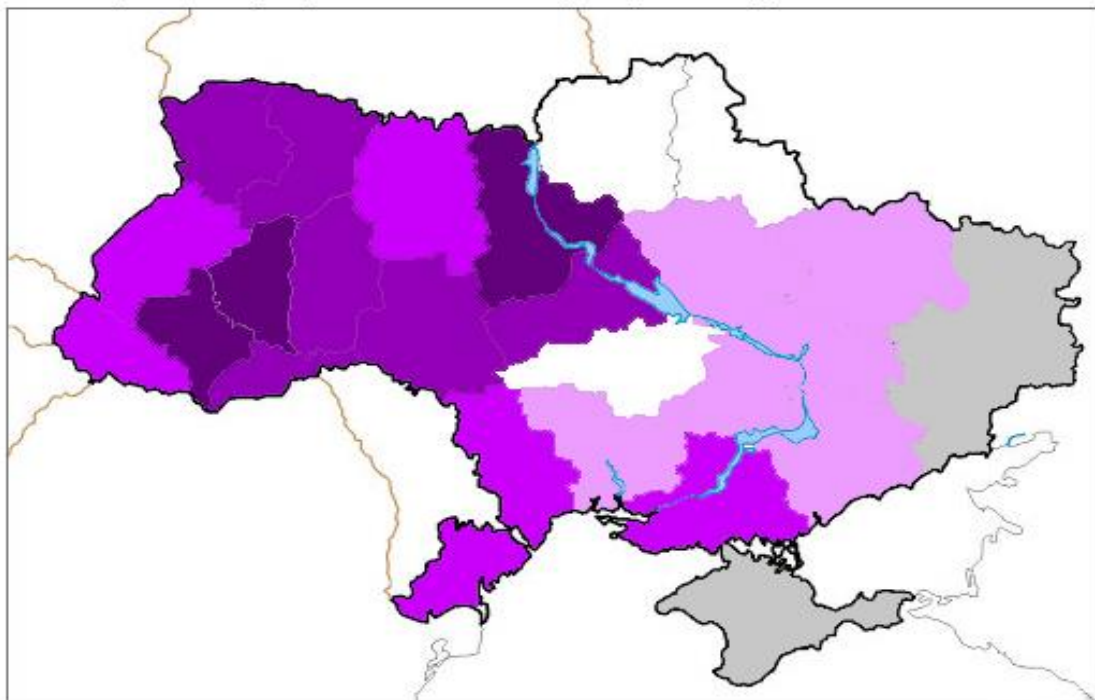
Основними споживачами українських равликів стали країни ЄС (січень-жовтень 2019), а саме:

- Литва, куди було поставлено равликів на 338,1 тис. \$ (60% від загального експорту равликів з України),
- Польща – 145,4 тис. \$ (26%),
- Чехія – 78,4 тис. \$ (14%).

Логістика вітчизняного експорту незвичайна: спочатку українських равликів відправляють у Румунію і Литву в середньому по \$1-1,2/кг. Там їх обробляють і перепродують до Італії, Франції, Угорщини за ціною вже в \$5-6/кг. У роздробі вартість готових равликів і страв із них в Європі може досягати \$20 за 1 кг.

Узагальнивши статистичні дані про кількість равликових ферм в області, кількість учасників ГО «Українська Асоціація Виробників Равликів», обсяги промислового вирощування равликів [2], можна зробити висновок, що найбільш високий рівень розвитку геліцекультури в Київській, Тернопільській та Івано-Франківській областях. Достатньо розвинуте промислове вирощування равликів у Чернівецькій, Хмельницькій, Рівненській, Черкаській, Волинській та Вінницькій областях. Середні показники мають Херсонська, Одеська, Львівська, Закарпатська та Житомирська області. Низький рівень розвитку геліцекультури у Полтавській, Миколаївській, Запорізькій, Дніпропетровській та Харківській областях. Промислове вирощування равликів не розвинуто у Кіровоградській, Сумській та Чернігівській (рис. 3).

Рівень розвитку промислового вирощування равліків по областях

Умовні позначення:	
● - високий (0,800 - 1)	● - низький (менше 0,5)
● - достатній (0,600- 0,799)	○ - не розвинуто
● - середній (0,500 - 0,599)	● - дані відсутні

Рис. 3 Рівень промислового вирощування равліків по областях.

Такий розподіл може бути пов'язаний з близькістю західних частин країни з кордонами провідних європейських країн, які є основними споживачами українських равліків. Також можлива причина, менш розвинутого центра і сходу України щодо геліцекультури, це те, що спеціалізацією цих районів є важка промисловість.

Висновки. Україна має гарні перспективи розвитку промислового вирощування равліків, вона може суттєво наростити поставки равліків в Європу та інші регіони світу, проте для цього вітчизняне виробництво моллюсків має вийти на якісно новий рівень. Повноцінною ця конкуренція буде тоді, коли равліка почнуть переробляти, і для цього необхідні переробні потужності, сертифіковані за нормами ЄС.

Також необхідно провести відповідні наукові дослідження, у цій галузі, адже, геліцекультура – це наукоємна галузь, і будь-яке освоєння природних багатств країни повинне починатися з їх всебічного вивчення.

Для збільшення обсягів виробництва, необхідно вивчити досвід провідних країн світу по розведенню равліків, налагоджувати торгівельні зв'язки, шукати ринки збуту.

Список використаних джерел: 1. Агробізнес: проблеми, сучасний стан та перспективи розвитку: [Колективна монографія] / За заг. ред. Г.С. Жуйкова, В.С. Ніценка. – Книга 3. – Одеса: ТОВ «Лерадрук», 2013. – 577 с.; 2. Державна служба статистики України

[ukrstat] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>; 3. Петропавловська С.Є. Оцінка інфраструктури ринку геліцекультури та можливостей реалізації експортного потенціалу// Східна Європа: економіка, бізнес та управління. - 2019. – №3(20). – с. 115-120. – [easterneurope] - Режим доступу: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/20_2019/19.pdf; 4. Равликова ферма: успішний агробізнес з високою рентабельністю [agrorreview] – Режим доступу: <https://agrorreview.com/news/ravlykova-ferma-uspishnyj-ahrobiznes-z-vysokoju-rentabelnistyu?page=262>.

УДК 35.071.6(477)

ФІНАНСОВА ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ОТГ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ІНДИКАТОР ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

М. Ю. Погрібняк

mr.pohribniak@gmail.com

кафедра географії та методики її навчання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г.Короленка, м. Полтава

С. М. Шевчук (наук. керівник)

S_Sevchuk@online.ua

кафедра географії та методики її навчання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г.Короленка, м. Полтава

Проблема відсутності ґрунтовних соціально-економічних досліджень будь-якої території не дає можливості здійснювати вдалу регіональну політику. Подібні дослідження повинні здійснюватися систематично, адже соціально-економічні явища не є перманентними. В сучасному світі майже всі процеси є швидкоплинними та швидкозмінними, тому роль подібних досліджень – надання достовірних даних для здійснення своєчасної, а головне ефективної регіональної політики, що призведе до стабільного розвитку територій. Одним із напрямків таких досліджень є оцінка якості життя населення (ЯЖН). ЯЖН – це категорія, що характеризує умови життєдіяльності та розвитку населення у конкретному середовищі з точки зору його здатності забезпечувати відновлення і збалансований розвиток суспільства [1].

Особливо важливими такі дослідження є в умовах внесення змін до адміністративно-територіального устрою, адже ведення нової регіональної політики потребує моніторингу та оцінки результатів на початковому етапі, що дозволить внести потрібні зміни та корективи у роботу адміністративного апарату і забезпечить ефективну реалізацію нововведень. Подібної перевірки на ефективність функціонування потребують об'єднані територіальні громади (ОТГ), котрі створюються як адміністративні утворення саме з метою спроможності забезпечувати відновлення і збалансований розвиток суспільства. Дослідження ЯЖН на рівні ОТГ допоможе зробити висновок про доцільність їх створення і ефективність функціонування.

В основу дослідження покладено методику, розроблену І. Гукаловою, котра була адаптована для дослідження відмінностей у ЯЖН між ОТГ області. Ця методика являє собою сукупність індикаторів, розділених на 6 груп: демосоціальні, соціально-економічні, економічні, соціально-інфраструктурні,